

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
314-10

meddelad i Stockholm den 17 december 2010

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

Ombud:

BB

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköpings dom den 16 november 2009 i mål nr 1062-09,
se bilaga

SAKEN

Sjukpenning

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten upphäver kammarrättens och länsrättens domar och fastställer
Försäkringskassans beslut.

Dok.Id 99100

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post: regeringsratten@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

BAKGRUND

I beslut den 21 augusti 2008 konstaterade Försäkringskassan att AA led av en allvarlig sjukdom som inneburit att han under de dryga sex år han varit sjukskriven inte haft mer än 25 procent arbetsförmåga. Kassan gjorde bedömningen att hans arbetsförmåga var stadigvarande nedsatt och beslutade med tillämpning av 3 kap. 13 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL, att neka honom fortsatt sjukpenning fr.o.m. den 5 juli 2008.

Sedan AA överklagat fann Länsrätten i Jönköpings län att förutsättningar för att dra in sjukpenningen visserligen förelåg vid tidpunkten för kassans beslut den 21 augusti 2008 men att en klar förbättring skett i hans tillstånd. Arbetsförmågan kunde inte anses nedsatt med sådan varaktighet som fordras för att sjukpenning inte längre skulle utgå. Länsrätten biföll därför hans överklagande.

Efter överklagande av Försäkringskassan konstaterade Kammarrätten i Jönköping att varken förarbetena till den aktuella bestämmelsen eller praxis besvarar frågan om den varaktiga nedsättningen av arbetsförmågan ska vara hel eller partiell för att bestämmelsen ska kunna tillämpas. Härtill kom att den är fakultativ. Kammarrätten fann att det vid tiden för länsrättens dom klarlagts att det saknades förutsättningar för att dra in AAs sjukpenning för tid fr.o.m. den 5 juli 2008 och avslog Försäkringskassans överklagande.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan fullföljer sin talan och anför i huvudsak följande. Enligt 3 kap. 13 § andra stycket AFL får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska betalas ut till en försäkrad som efter den månad då han eller hon fyllt 65 år har fått sjukpenning under 180 dagar. Av lagtexten framgår inte att arbetsförmågan ska ha bedömts vara varaktigt/stadigvarande nedsatt för att så ska få ske. Däremot

Mål nr
314-10

framgår det av förarbetena till paragrafen att prövningen ska ske enligt liknande principer som gäller vid tillerkännande av förtidspension (numera sjukersättning). Vid prövningen av rätten till sjukersättning bedöms om den försäkrades arbetsförmåga är varaktigt/stadigvarande nedsatt. Den avgörande tidpunkten för bedömningen är det tillfälle då Försäkringskassan fattar sitt beslut. – Enligt den behandlande läkaren har AA en sjukdom med ett fluktuerande förlopp, vilket gör att det inte går att bedöma arbetsförmågans utveckling längre tid framåt än två till tre månader i taget. Återgång till heltidsarbete bedömdes av läkaren som uteslutet. AA har ett långvarigt sjukfall med tre fjärdedels sjukskrivning i cirka fem år före sin 65-årsdag. Sjukfallet har fortsatt i 180 dagar efter 65-årsdagen. Försäkringskassan anser därför att det vid tiden för kassans beslut var rätt att neka honom fortsatt sjukpenning eftersom arbetsförmågan då kunde anses vara stadigvarande nedsatt.

AA bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Vid tidpunkten för Försäkringskassans beslut var han inte medicinskt färdigbehandlad och det fanns god prognos om en ökning av arbetsförmågan. Han har successivt ökat sin arbetsinsats. Fr.o.m. september 2010 arbetar han heltid.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 3 kap. 13 § andra stycket AFL får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska ges ut om en försäkrad, utan att bestämmelserna i 3 kap. 3 § är tillämpliga, efter ingången av den månad då han eller hon fyllde 65 år, erhållit sjukpenning under 180 dagar. Av 3 kap. 3 § framgår bl.a. att sjukpenning kan ges ut för högst 180 dagar efter ingången av den månad då den försäkrade fyllt 70 år.

Bestämmelsen om att sjukpenning inte längre ska ges ut kom till i samband med ändringar som genomfördes 1975 i bl.a. AFL. Försäkrade gavs möjlighet att

förlägga tidpunkten för sin pensionering till mellan 60 och 70 års ålder. Samtidigt sänktes den allmänna pensionsåldern till 65 år. För den som med uppskjutet pensionsuttag fortsatte att förvärvsarbeta förstärktes skyddet från sjukförsäkringen. Prövningen av förutsättningarna för att dra in sjukpenning förutsattes ske enligt liknande principer som gällde för tillerkännande av förtidspension. De krav på rehabilitering som tillämpades för yngre personer kunde självfallet inte ha samma styrka för äldre personer (prop. 1975:97 s. 73 och 82).

Det som tidigare utgjorde förtidspension är sedan den 1 januari 2003 en del av sjukförsäkringen och benämns sjukersättning. För sjukersättning gäller enligt 7 kap. 1 § AFL ett krav på att arbetsförmågan ska anses vara stadigvarande nedsatt. Med stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan avses att nedsättningen ska bedömas bestå för all överskådlig framtid (prop. 2007/08:136 s. 103). Bedömningen ska göras på grundval av den kunskap som är tillgänglig vid prövningstillfället utan hänsyn tagen till att det i framtiden kan komma fram behandlingsmetoder eller arbetshjälpmedel som gör att arbetsförmågan då kan återvinnas (a. prop. s. 88).

Sjukersättning kan ges ut längst t.o.m. månaden före den månad då den försäkrade fyller 65 år (7 kap. 1 § tredje stycket AFL). Även utan ansökan kan sjukpenning ersättas av sjukersättning (16 kap. 1 § andra stycket). Om den försäkrade uppbär partiell sjukersättning ska rätten till sjukpenning grundas på den återstående arbetsförmågan (3 kap. 7 § elfte stycket).

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Enligt Försäkringskassans beslut den 21 augusti 2008 får AA inte sjukpenning fr.o.m. den 5 juli 2008. Beslutet har fattats enligt 3 kap. 13 § andra stycket AFL och med åberopande av vad som uttalats i prop. 1975:97. Som

beslutet måste uppfattas innebära det att AA inte får ha kvar den tre fjärdedels sjukpenning han haft.

Ett sådant beslut kan fattas om arbetsförmågan vid beslutstillfället är stadigvarande nedsatt med minst tre fjärdedelar. Frågan är således om denna förutsättning var uppfylld vid tidpunkten för Försäkringskassans beslut. I likhet med vad som gäller vid en prövning av förutsättningarna för sjukersättning ska bedömningen göras på grundval av den kunskap om behandlingsmetoder m.m. som var tillgänglig vid beslutstillfället.

När Försäkringskassan fattade sitt beslut den 21 augusti 2008 hade AA, som led av en mycket allvarlig sjukdom, varit helt sjukskriven fr.o.m. den 1 januari 2002 t.o.m. den 20 augusti 2003 och därefter sjukskriven till tre fjärdedelar. Av den medicinska utredning som förelåg vid beslutet framkom att sjukdomen hade ett fluktuerande förlopp och att det var svårt att bedöma arbetsförmågan för längre tid än tre månader i taget. Medicinering och eventuell ryggoperation kunde på sikt möjligen förbättra arbetsförmågan. Men denna eventuella förbättring skulle vara begränsad och AA skulle inte kunna öka sin arbetsinsats mycket över 25 procent. Vid länsrättens muntliga förhandling den 26 februari 2009 uppgav de båda hörda läkarna att den positiva utveckling av AAs hälsotillstånd som skedde under hösten 2008 inte gått att förutse.

Regeringsrätten finner att Försäkringskassan hade fog för sin bedömning att AAs arbetsförmåga fr.o.m. den 5 juli 2008 var stadigvarande nedsatt och att nedsättningen omfattade tre fjärdedelar av arbetsförmågan. Kassan hade

Mål nr
314-10

därmed också fog för att besluta att den då utgående sjukpenningen inte längre skulle betalas ut.

Av det anförda följer att överklagandet ska bifallas.

Gustaf Sandström

Karin Almgren

Nils Dexe

Lennart Hamberg

Anita Saldén Enérus

Emma Rönström
Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. I

Föredraget 2010-09-22